

ROTAVIRUSNE OKUŽBE

Rotavirusne okužbe so tako kot v svetu pogoste tudi pri nas. Največkrat zbolijo dojenčki in majhni otroci.

V zmernem pasu je največ obolenj - do 80% pozimi.

Prenašajo se fekalno oralno ali iz okuženega blata na roke. Virus se največkrat prenese z neposrednim stikom, kar pomeni, da se npr. iztrebki okuženega otroka zanesejo v usta drugega otroka. Drug način je posreden: dotaknemo se onesnažene površine ali predmeta kot npr. igrače, obleke itd. in nato zaneseemo virus v usta.

Virus se lahko prenese tudi aerogeno, ali preko zraka npr. pri vdihavanju aerosola, ki nastane ob bruhanju.

Rotavirus je močno kužen, kar pomeni, da se zlahka prenese iz osebe na osebo še zlasti v družinah in kolektivih z majhnimi otroci.

Okužba z Rotavirusom povzroča drisko, bruhanje, krčevite bolečine v trebuhu in vročino. Bolezen traja 3 do 10 dni. Bolezenski znaki se pojavijo po enem do treh dneh po okužbi. Najbolj dovzetni in ogroženi so zelo majhni otroci – tisti, ki so mlajši od treh let. Pri majhnih otrocih izguba tekočine zaradi bruhanja in driske lahko zelo hitro povzroči izsušitev, ki otroka življenjsko ogroža. **Bolnik izloča virus predvsem v času bolezni in še nekaj časa po tem, ko nima več driske in bruhanja** (tudi več tednov).

Izjemno pomembno je nadomeščanje izgubljene tekočine. Otroci in odrasli ob driski in bruhanju lahko pijejo kakršnokoli tekočino, odsvetuje se le močno gazirane pijače, ker povzročajo napetost v trebuhu. Otrok mora piti velikokrat, vendar po malem – po nekaj žlic ali nekaj požirkov, kolikor lahko prenese. Ker na enkrat zaužije le malo tekočine, mu morajo starši čim večkrat ponuditi pijačo. **Posebna dieta ni potrebna**, otrok naj je hrano, ki si jo želi. Če se otrok doji, je povsem napačno, da bi z dojenjem prenehali. Prav nasprotno, dojene otroke je potrebno večkrat kot običajno pristavljati k prsim. Zdravljenje z živalskim ogljem ali drugimi preparati (Linex) **ni smiselno. Bolezni ne zdravimo z antibiotiki.**

Odsvetovano je, da otroci obiskujejo zbolele v bolnišnicah, posebno na otroških oddelkih in porodnišnici. Tudi odrasli naj gredo na obisk k bolnikom le, če so brez prebavnih težav.

Preprečevanje širjenja rotavirusnih okužb

Prenos okužbe preprečujemo s pogostim in pravilnim umivanjem rok. Če bolnik bruha, izbruhanino čim prej

odstranimo s krpami, ki jih prav tako takoj zavržemo v vrečke za smeti, ki jih zavežemo.

Prostor, kjer se nahaja bolnik, je potrebno večkrat dnevno temeljito očistiti z vročo vodo in detergentom ter prezračiti.

Preprečevanje širjenja rotavirusnih okužb v kolektivih

1. Zelo pomembno je, da s higienskimi ukrepi poskušamo preprečiti širjenje virusa, kar pa je posebno v **vrtec** zelo težko, saj je rotavirus zelo kužen. **Otroci, ki imajo drisko in bruhanje, morajo ostati doma.**
2. **Otrok se lahko ponovno vključi v kolektiv, ko je od zadnjega bruhanja ali odvajanja tekočega blata minilo vsaj 24 ur.**
3. **Poostriiti je potrebno nadzor nad čistočo in snažnostjo prostorov.**
4. Rotavirusne driske se lahko prenašajo tudi preko predmetov, zlasti igrač. Otroci pogosto svoje prste in igrače nosijo v usta in si tako zanesejo tudi rotavirus. Igrače pogosto peremo; mehkih igrač, ki jih ne moremo prati, ne uporabljamo.
5. Otrok v jasličnih skupinah ne združujemo z ostalimi otroci.
6. Otroke je potrebno opozoriti, da si vselej dobro umijejo roke po uporabi stranišča in pred jedjo. Majhne otroke je pri umivanju potrebno **skrbno nadzorovati**. Posebno natančno pa si je potrebno umiti roke po previjanju dojenčka.
7. V kolektivih, kjer obolevajo otroci z rotavirusno drisko, je potrebno izvesti **dezinfekcijo** prostorov.

ROTAVIRUSNE OKUŽBE V SLOVENIJI 2006

V zadnjih tednih smo zabeležili ponovno povečanje števila obolelih z rotavirusnimi driskami v Sloveniji. Na Inštitutu za varovanje zdravja RS s pomočjo računalniškega programa beležimo uradne prijave rotavirusnih okužb, ki jih pošiljajo zdravniki.

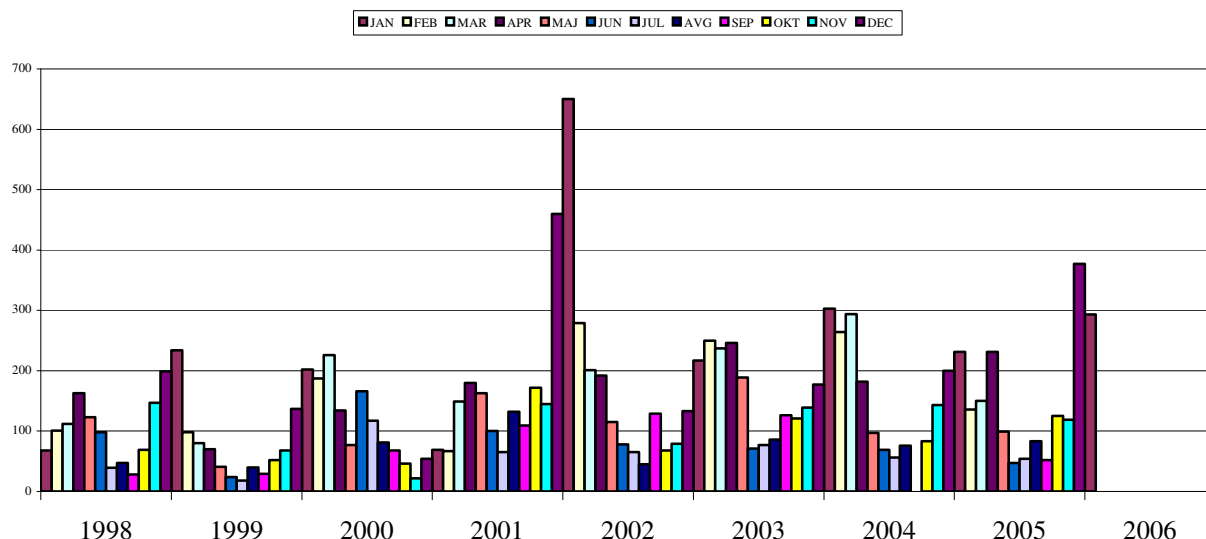
V decembru 2005 smo prejeli 317 prijav rotavirusnih okužb, kar je za 60% več kot v decembru 2004. Zbolevalo predvsem otroci, stari od enega do dveh let, nato dojenčki do enega leta in otroci, stari od dveh do treh let.

Prijavljeni primeri lahko predstavljajo le vrh ledene gore, saj okužba pri vseh okuženih ne poteka s hudo klinično sliko in ne iščejo zdravniške pomoči oz. niso prijavljeni.

Oddelek za epidemiologijo nalezljivih bolezni

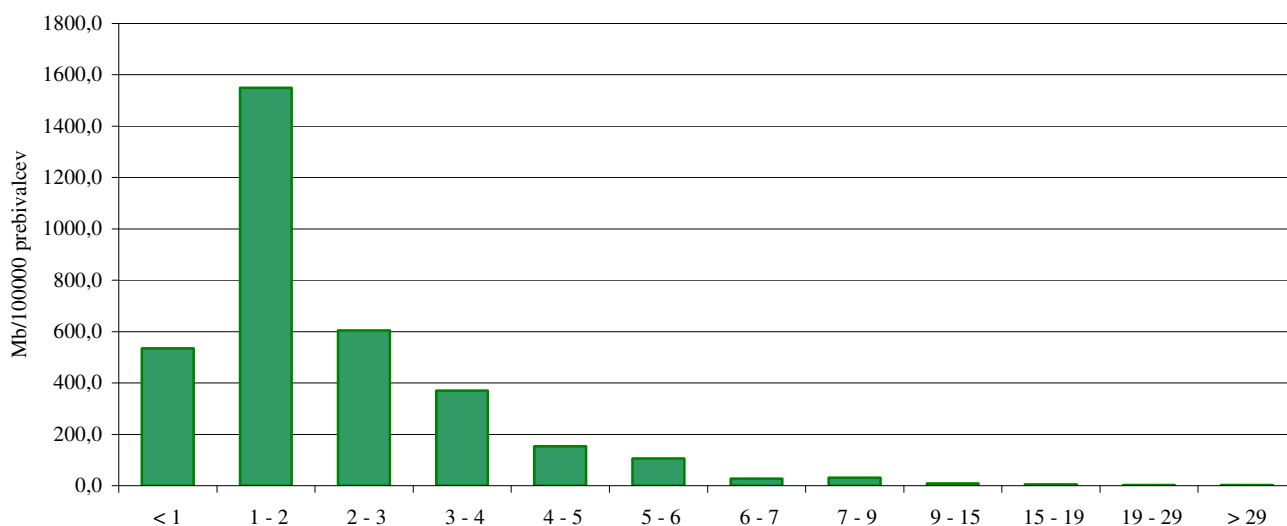
Preglednica 1, Slika 1: ROTAVIRUSNE OKUŽBE V SLOVENIJI OD LETA 1998, PO MESECIH

LETO/MESEC	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEP	OKT	NOV	DEC	SKUPAJ
1998	68	101	112	163	123	98	39	47	28	69	147	199	1194
1999	234	98	80	70	41	24	18	40	29	52	68	137	891
2000	202	187	226	134	77	166	117	81	68	46	22	54	1380
2001	69	67	149	180	163	100	65	132	109	172	145	460	1811
2002	650	279	201	192	115	78	65	45	129	68	79	133	2034
2003	217	250	237	246	189	71	77	86	126	121	139	177	1936
2004	303	264	294	182	97	69	56	76	52	83	143	200	1819
2005	231	136	150	231	99	47	54	83	52	125	119	377	1704
2006	293												293

Preglednica 2, Slika 2: PRIJAVLJENI PRIMERU ROTAVIRUSNIH ENTERITISOV V DECEMBRU 2005 IN JANZARJU 2006, PO STAROSTI IN SPOLU

		< 1	1 - 2	2 - 3	3 - 4	4 - 5	5 - 6	6 - 7	7 - 9	9 - 15	15 - 19	19 - 29	> 29	SKUPAJ
December 2005	ženske	36	72	30	19	11	7	2	4	2	1	2	9	195
	moški	21	80	30	23	9	6	1	1	2	1	3	5	182
Januar 2006	ženske	17	60	20	13	4	4	1	3	5	2	2	11	142
	moški	20	60	27	12	4	2	1	4	4	2	1	5	142
	ženske	53	132	50	32	15	11	3	7	7	3	4	20	337
	moški	41	140	57	35	13	8	2	5	6	3	4	10	324
SKUPAJ		94	272	107	67	28	19	5	12	13	6	8	30	661

PRIJAVLJENE NALEZLJIVE BOLEZNI V JANUARJU 2006

V januarju 2006 je bilo v Sloveniji prijavljenih 3853 primerov nalezljivih bolezni, kar je za 1868 primerov manj kot v mesecu decembru 2005 in 441 prijav več kot v januarju 2005. V število prijavljenih primerov niso zajete spolno prenosljive bolezni (razen hepatitisa), AIDS in tuberkuloza. Januarja 2006 je bila stopnja obolevnosti 192,9,4 na 100.000 prebivalcev.

V januarju 2006 so bile prijavljene 4 smrti zaradi nalezljivih bolezni. Tri osebe so umrle zaradi sepse in ena zaradi pljučnice.

V opazovanem mesecu je bilo prijavljenih 8 izbruhov nalezljivih bolezni.

Iz **Zavoda za zdravstveno varstvo Celje** so poročali o dveh izbruhih in sicer med varovanci vzgojno varstvenega zavoda in doma starejših občanov. V obeh primerih gre verjetno za virusni enteritis. V prvem primeru je zbolelo 20 otrok in 30 izpostavljenih, v drugem pa je zbolelih 20 ostarelih oseb od 170 izpostavljenih. Nihče ni bil hospitaliziran.

Iz **Zavoda za zdravstveno varstvo Koper** so poročali o enem izbruhu virusnega enteritisa med otroci tamkajšnjega vrtca. Zbolelo je 13 otrok, od katerih je bil en sprejet v bolnišnico. Povzročitelj je bil *rotavirus*.

Na področju **Zavoda za zdravstveno varstvo Kranj** so v opazovanem mesecu beležili tri primere izbruha nalezljive bolezni. V dveh primerih so obolevali otroci v VVZ v enem pa bolniki in osebje bolnišnice. Povzročitelj še ni ugotovljen.

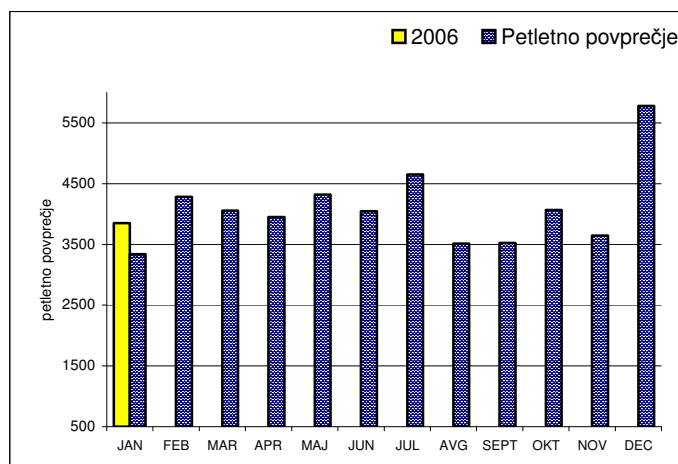
Iz **Zavoda za zdravstveno varstvo Ljubljana** poročajo o izbruhu virusnega enteritisa med varovanci VVZ. Zbolelo je 17 otrok od 90 izpostavljenih. Pet otrok je bilo zaradi težje klinične slike hospitaliziranih. Povzročitelj je bil *rotavirus*.

Tudi iz **Zavoda za zdravstveno varstvo Maribor** poročajo o enem primeru izbruha med otroci enega izmed mariborskih vrtcev. Zbolelo je 8 od 24 izpostavljenih otrok. Dva otroka sta se zdravila v bolnišnici. V tem primeru je bil povzročitelj *calicivirus*.

Preglednica 3: PRIJAVLJENE NALEZLJIVE BOLEZNI PO REGIJAH OD 1. 1. DO 31.1.2006

Slika 3: PRIJAVLJENE NALEZLJIVE BOLEZNI IN PETLETNO POVPREČJE, PO MESECIH

REGIJA	ŠT. PRIMEROV	Mb/100 000
CELJE	520	173,7
NOVA GORICA	366	356,9
KOPER	431	308,2
KRANJ	660	332,8
LJUBLJANA	660	108,9
MARIBOR	546	171,0
M. SOBOTA	245	199,3
NOVO MESTO	308	227,1
RAVNE	117	158,5
SKUPAJ	3853	192,9

PREGLEDNICA 4: PRIJAVLJENE NALEZLJIVE BOLEZNI V DECEMBRU 2005, PO REGIJAH

DIAGNOZA / REGIJA	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	RAVNE	SKUPAJ
A02 SALMONELLA INFECTIONS	3	0	5	2	5	11	0	2	1	29
A03 SHIGELLOSIS	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A04 BACTERIAL INTESTINAL INFECTION	9	14	1	12	16	8	3	3	2	68
A05 BACTERIAL FOODBORNE INTOXICATIONS	4	0	0	0	0	2	1	0	0	7
A07 PROTOZOAL INTESTINAL DISEASES	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
A08 VIRAL AND OTHER SPECIFIED INTESTINAL INFECTIONS	52	30	57	39	114	76	45	24	2	439
A09 DIARRHOEA AND GASTROENTERITIS(ENTEROCOLITIS)	110	59	30	266	209	159	75	110	1	1019
A37 PERTUSSIS	0	0	0	5	0	0	0	0	0	5
A38 SCARLATINA	9	9	11	50	32	37	9	15	2	174
A39 MENINGOCOCCAL INFECTION	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2
A40 STREPTOCOCCAL SEPTICAEMIA	0	2	0	0	0	1	2	0	0	5
A41 SEPTICAEMIA	3	2	0	3	0	10	5	1	0	24
A46 ERYSIPELAS	11	19	7	23	22	18	6	10	1	117
A48 BACT. DISEASES, NOT ELSEWHERE CLASSIFIED	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
A69 LYME BORELIOSIS	17	5	2	22	11	14	2	3	0	76
A79 RICKETTSIOSSES	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A81 SLOW VIRUS INFECT. OF CENTRAL NERVOUS SYSTEM	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A87 VIRAL MENINGITIS	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
A98 VIRAL HAEMORRHAGIC FEVERS, HFRS	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
B01 VARICELLA	168	169	94	55	104	96	64	62	102	914
B02 ZOSTER	17	18	19	35	19	17	5	8	3	141
B16 ACUTE HEPATITIS B	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
B17 ACUTE VIRAL HEPATITIS	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
B18 CHRONIC VIRAL HEPATITIS	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
B26 MUMPS	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
B27 INFECTION MONONUCLEOSIS	5	6	3	7	9	2	1	4	0	37
B35 DERMATOPHYTOSIS (MIKROSPOROSIS)	17	9	4	71	25	13	2	16	3	160
B37 CANDIDASIS	2	0	1	0	0	0	0	0	0	3
B49 UNSPECIFIED MYCOSIS	22	0	0	0	0	0	0	0	0	22
B58 TOXOPLASMOSIS	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
B68 TAENIASIS	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
B80 ENTEROBIASIS	9	5	5	7	6	4	0	6	0	42
B86 SCABIES	1	4	1	6	6	2	0	0	0	20
G00 BACTERIAL MENINGITIS	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
G03 MENINGITIS DUE TO OTHER AND UNSPECIFIED CAUSES	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
J02 ACUTE PHARYNGITIS	1	7	21	51	11	6	9	8	0	114
J03 ACUTE TONSILLITIS	35	6	142	0	42	58	14	17	0	314
J06 ACUTE UPPER RESP. INF. OF MULTIP. AND UNSP.SITES	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J15 BACTERIAL PNEUMONIA, NOT ELSEWHERE CLASSIFIED	1	0	1	1	0	2	0	0	0	5
J18 PNEUMONIA, ORGANISMS UNSPECIFIED	19	0	19	0	28	9	0	16	0	91
Z22 CARRIER OF INFECTIOUS DISEASE	1	0	3	2	0	0	0	0	0	6
SKUPAJ	520	366	431	660	660	546	245	308	117	3853